

SIA «Vidzemes slimnīca»

Pasākumi būtiskai ergonomisko darba vides risku ietekmes
samazināšanai un ilgtspējas nodrošināšanai
SIA “Vidzemes slimnīca”

PAR UZŅĒMUMU

- SIA “Vidzemes slimnīca” (*turpmāk tekstā – Slimnīca*) ir reģionāla daudzprofilu neatliekamās medicīniskās palīdzības ārstniecības iestāde, kas nodrošina ne tikai diennakts medicīnisko palīdzību Vidzemes reģiona iedzīvotājiem, bet arī piedāvā kvalitatīvus, inovatīvus un pieejamus medicīnas pakalpojumus ikvienam Latvijas iedzīvotājam.
- Lai nodrošinātu neatliekamu un kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu, slimnīca nodarbina vairāk kā 700 darbinieku, no kuriem 175 darbinieki uzņēmumā strādā jau vairāk nekā 20 gadus, bet 34 no tiem visu savu darba mūžu (t.i. 40-55 gadus). Ir darbinieki, kuru ģimenes Vidzemes slimnīcā strādā arī vairākās paaudzēs.
- Slimnīca ir atvērta jaunajiem speciālistiem – aktīvi piedalāmies jauno speciālistu sagatavošanā un piesaistē, nodrošinot tiem prakses, rezidentūras un darba vietas slimnīcā.

Slimnīca ir ilgtspējīgs un sociāli atbildīgs darba devējs, kam rūp ikviena sava darbinieka veselība un labklājība. Tiek novērtēts katrs darbinieks, nodrošinot labus darba apstākļus, stabilu un konkurētspējīgu darba samaksu, plašas sociālās garantijas, veselības veicināšanas pasākumus un “Labumu grozu”, kas paredz finansiālu atbalstu dažādās dzīves situācijās.

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMA

- Sadarbībā ar kompetento institūciju ir izveidota un slimnīcā darbojas normatīviem aktiem atbilstoša darba aizsardzības sistēma un tiek veikta nepārtraukta darba vides iekšējā uzraudzība.
- Šobrīd patstāvīgā darbā slimnīcā strādā darba aizsardzības vecākais speciālists ar vairāk nekā 17 gadu pieredzi darba aizsardzības jomā, kura sapnis ir sakārtot Slimnīcas darba aizsardzības sistēmu līdz ISO standartu prasībām un būtiski samazināt nelaimes gadījumu un arodsaslimšanu skaitu slimnīcā.
- Slimnīcā ir spēcīga arodbiedrība, kas aktīvi iesaistās nodarbināto interešu aizstāvībai, tajā skaitā - darba apstākļu novērtēšanā un uzlabošanā.

PROBLĒMA

- 2018.gadā Veselības un sociālā aprūpes nozare bija starp tām, kurās visbiežāk reģistrētas fizisko pārslodžu izraisītas arodslimības.
- Arī Vidzemes slimnīcā, neskatoties uz darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām atbilstošām darba vietām un darba apstākļiem, ik pa laikam tiek saņemti ziņojumi par nodarbinātiem apstiprinātām arodslimībām un konstatētām arodslimību pazīmēm.
- Veicot to uzskaiti un analīzi, konstatēts, ka lielākā daļa arodslimību iemeslu saistīti ar smagumu pārvietošanu bez mehанизētiem palīg līdzekļiem, piespiedu pozām, kā arī vienveidīgām, atkārtotām kustībām.
- Arodslimību pazīmes visbiežāk apstiprinātas medicīnas darbiniekiem (māsu palīgiem, māsām), uzkopšanas nodaļas darbiniekiem (apkopējām) un arī administrācijas darbiniekiem. Daļai šo darbinieku arodārsta atzinumos ir atzīme “*Veselības stāvoklis neatbilst veicamajam darbam*”, kas faktiski ir pamats darba līguma uzteikumam.

Mēs izvēlējamies neuzteikt darbu, bet meklēt iespējas un vēl vairāk uzlabot darba vietu ergonomiku, lai samazinātu arodslimību cēloņus, atvieglotu darba ikdienu nodarbinātajiem, kā arī - lai nodarbinātie, kam apstiprinātas arodsaslimšanas, varētu turpināt veikt darba pienākumus un justos sabiedrībai vajadzīgi, turpmāk nekaitējot savai veselībai.

KAS TIKA DARĪTS UN KĀ?

Mūsu misija sākās ar darba vietu un procesu apsekošanu atbilstoši Ergonomikas biedrības definīcijai:

“Darba procesa un darba vides piemērošana cilvēka psihiskajām un fiziskajām iespējām, lai nodrošinātu efektīvu darbu, kas neizraisa draudus cilvēka veselībai un kuru var viegli izpildīt”.

Šim nolūkam - slimnīcas Medicīnisko tehnoloģiju daļas darbinieki kopā ar darba aizsardzības speciālistu veica apgaitu nodaļās, kuru laikā veica pārrunas ar nodaļu virsmāsām un nodarbinātajiem, kas demonstrēja darba pienākumus un darba aprīkojuma lietošanu. Darba procesu izpēte aptvēra visas darba situācijas, procesus un pozīcijas, kas varētu tikt piemērotas darba pienākumu veikšanai.

Tika noskaidrots:

- Kuri darba pienākumi nodarbinātiem prasa papildus piepūli?
- Kas un kā varētu atvieglot šo pienākumu izpildi?
- Kur vēl darbu iespējams atvieglot ar mehānisko iekārtu palīdzību?
- Kurš esošais nodaļas aprīkojums ir morāli un fiziski novecojis un vairs neatbilst tehnikas attīstības līmenim un prasa nomainīšanu?
- Kas ir tās obligātās un ieteicamās prasības, kam būtu jāpievērš uzmanība, izvēloties jaunu darba aprīkojumu?

Pēc šo jautājumu noskaidrošanas tika saskaņots pieejamais finanšu resursu apjoms, izstrādāta atbilstoša specifikācija un veikti iepirkumi, paredzot visam jaunajam darba aprīkojumam mēneša aprobāciju konkrētajā slimnīcas nodaļā, lai ikvienu iekārtu varētu notestēt praktiskā darbā tieši tie nodarbinātie, kas ar to strādās ikdienā.

Tieši viņu lēmums bija galavārds tā vai cita aprīkojuma iegādei, papildus nepieciešamajām funkcijām un uzlabojumiem.

Lai uzlabotu darba ergonomiku un samazinātu pārslodzes darbā, iegādāts:

**Medicīnas darbiniekiem un vienlaicīgi arī
pacientu ērtībai:**

1.PACIENTU POZICIONĒŠANAS GULTAS

PIRMS

TAGAD

Ļoti daudz
funkciju!!!

Ļoti apmierināti arī pacienti!!!

- regulējams augstums (lai ērti sēdēt ar kājām 90° leņķī varētu gan ļoti maza, gan ļoti gara auguma pacienti, kā arī pacientu ērtai pārvietošanai no gultas ratiem vai ratiņkrēslā, kas pilnībā izslēdz nepieciešamību pacientu pārvietot, ceļot to ar fizisku spēku)
- garums (lai gultās ērti būtu arī augumā ļoti gariem pacientiem),
- sānu malas, kas nodrošina pacientu drošību pret kritieniem,
- dažādās pozīcijas (guļus, sēdus, pacelts galvgalis, kājgalis, u.c.) kas ļauj ērti veikt pacienta apkopi,
- pievienotie sistēmu statīvi,
- speciālās vietas urīna maisiem, u.t.t.
- gultu pozīcijas maināmas ar divām automātiskām pultīm – viena pacientam tām funkcijām, kas viņam pašam var būt nepieciešamas, otra – veselības aprūpes personālam
- gultām ir riteņi to ērtai pārvietošanai un bremzes drošai un stabilai novietošanai statiskā vietā
- aprīkotas ar pasīviem pretizgulējumu matračiem.

2.PACIENTU MAZGĀŠANAS RATI

Tiem ir uzlokāmas malas, kas ļauj pacientu nomazgāt un apkopt turpat ratos. Maināms augstums, atbilstoši nodarbinātā augumam un arī maināmas pozīcijas ērtākai apkopšanai. Riteņi to ērtai pārvietošanai un bremzes drošai un stabilai novietošanai.

3.PACIENTU PĀRVIETOŠANAS GUĻAMRATI

Arī tie tika iegādāti tādi, kuriem ir ērti maināms augstums, kurus vieglāk pārvietot, manevrējot pa gaitenīm, liftiem, nogādājot pacientu uz operācijām, medicīniskām manipulācijām vai izmeklējumiem. Ratiem ir kabata konkrētā pacienta medicīniskās kartes ievietošanai, kas izslēdz cilvēciskās kļūdas, sistēmu statīvs un vieta urīna maisam. Tāpat rati aprīkoti ar bremzēm drošai un stabilai novietošanai.

Personāls atzīst : ĻOTI VIEGLI
STUMT, MANEVRĒT!!!

4.PACIENTU PĀRVIETOŠANAS SĒŽAMRATI

TAGAD

PIRMS

Ergonomiski, plati un ērti pārvietojami, ar speciālu vietu medicīniskai dokumentācijai, kas samazina cilvēcisko kļūdu skaitu.

5. MĀSAS PALĪGA RATI

KĀPĒC NEST, JA VAR VEST ???

Visas nepieciešamās lietas gultu pārklāšanai, dezinfekcijai, uzkopšanai, pacientu apkopei ir vienuviet – ērti pārvietojamos ratiņos, lai, ekonomējot laiku, viss vajadzīgais būtu pa rokai.

6. MONITORI

KĀPĒC NEST, JA VAR VEST ???

Arī visi ar ratiņiem un bremzēm, lai būtu ērti nogādāt un novietot vajadzīgajā vietā.

7. PACIENTU GALDIŅI

Ar virsmas malām uz augšu, kas izslēdz lietu nokrišanu un tādējādi arī vajadzību pacientam vai medicīnas personālam lieku reizi pieliekties, ērtiem riteniem un bremzēm. Lādes pacienta ērtībai veras uz abām pusēm. Pacienti nodrošināti arī speciālām guļošo pacientu krūzītēm, kas izslēdz aizrīšanās riskus.

8. PALĪGMATERIĀLI PACIENTU PĀRVIETOŠANAI

Papildus jau esošajam aprīkojumam iegādāti jaunākas paaudzes pacientu pozicionēšanas aprīkojuma materiāli – mobilie pacientu pacelāji, kļīši, rullīši, apakšstilbu turētāji, slīdpalagi, dēļi, u.c., aprīkojums, kas palīdz ērtāk pārvietot pacientu, mainīt tā pozas, samazinot izgulējumu riskus. Darbiniekiem periodiski tiek veiktas apmācības un zināšanu pārbaudes par to lietošanu, atgādinot arī par atslodzes un muguras muskuļu stiprināšanas vingrinājumiem un citiem veselības veicināšanas pasākumiem.

9. VEĻAS LIFTI

Nodaļās pacientiem nepieejamās vietās izvietotas šahtas netīrās veļas ātrai nogādāšanai veļas ratos pagrabstāvā, ar kuriem veļa tiek nogādāta veļas mazgātavā.

Risinājums, kas atvieglo smagumu pārvietošanu un ļoti ekonomē personāla laiku.

10. PNEIMOPASTS

Absolūti ērts rīks slimnīcas iekšējiem sūtījumiem, izmantojot gaisa sūkņa vadības sistēmu. Kapsulas var pārvietot analīžu paraugus, asins maisus, medikamentus, medicīnas instrumentus, naudu, dokumentus un citus sīkus sūtījumus ar svaru līdz 5 kg. Kapsulu pārvietošana pa pneimopastu ir droša, jo, ierodoties stacijā, tā nobremzējas ar gaisa spilvenu. Tikko kā kapsula pilnībā apstājas stacijā, tā nonāk savākšanas grozā zem attiecīgās stacijas. Slimnīca efektīvi pneimopastu izmanto analīžu un rezultātu nosūtīšanai starp nodaļām, kas iekonomē ļoti daudz laiku un resursu - darbinieku darba laiku (nav jāness un jāiet pakal) gan arī analīžu izpildes ātrumu (sūta katru paraugu, katru rezultātu, nevis tos sakrāj, lai retāk būtu jāstaigā).

Uzkopšanas dienesta darbiniekiem:

UZKOPŠANAS RATIŅI

Ratos pieejams viss nepieciešamais uzkopšanas veikšanai.

Katra nepieciešamā lieta, ievērojot kvalitātes vadības 5S (Sort; Set in order; Shine; Standardize; Sustain) metodi, ir novietota savā noteiktā vietā.

Sava noteikta vieta ir šķirotiem atkritumiem, uzkopšanas līdzekļiem, ķīmijai, individuālās aizsardzības līdzekļiem, uzpildāmajiem līdzekļiem – ziepēm, tualetes papīram, papīra dvieļiem, veļai, u.c.

Rati ir ērti manevrējami.

KĀPĒC NEST, JA VAR
VEST ???

GAITEŅU MAZGĀJAMĀS MAŠĪNAS

Pašgājējtehnika, kas izslēdz nepieciešamību pieliekties un pielietot fizisku spēku.

SASNIEGTIE REZULTĀTI

- Pēdējo piecu gadu laikā faktiski ir nomainīts viss vecais slimnīcas aprīkojums, kas kopā ar veiktajiem telpu remontiem radījis slimnīcu par mūsdienīgu un modernu darba vidi, kurā ir patīkami uzturēties un veikt darba pienākumus ne tikai nodarbinātajiem, bet maksimāli uzlabots komforts arī slimnīcas pacientiem.
- Ieviešot ergonomiskos risinājumus, būtiski samazināta strādājošo fiziskā darba slodze un piespiedu darba pozas.
- Ergonomisko pasākumu ietvaros darbinieki apmācīti drošiem un pareiziem smaguma celšanas un pārvietošanas paņēmieniem, jaunā aprīkojuma pielāgošanai savam augumam, lai darba pienākumi tiktu atviegloti un veicamais darbs būtu drošs.
- Kopumā mūsu mērķis samazināt nelaimes gadījumus, arodslimības un darba nespējas ir sasniegts.
- Aptaujas liecina, ka strādāt ir daudz vieglāk, ērtāk un patīkamāk.
- Visur, kur vien iespējams, pielietojam principu “Kāpēc nest, ja var vest”, ko ļoti novērtē darbinieki.
- Tas, ka apmierināti ar jauno darba aprīkojumu un darba apstākļiem ir darbinieki, ir acīmredzami. Tie labprātīgi iesaistās ikviena jaunā aprīkojuma aprobācijā un sekojošās apmācībās, lai aprīkojumu ikviens prastu pielāgot sev un lietot, izmantojot visas piedāvātas funkcijas.
- Darbinieki jūt, ka par viņiem tiek domāts, ka darba devējam rūp viņa veselība.

- Lai nodrošinātu maksimāli ātru un precīzu ergonomisko risku radīto saslimšanu diagnostiku pacientiem un to skaitā arī Vidzemes slimnīcas darbiniekiem, piedāvājam Vidzemes reģionā vēl nebijušu izmeklējumu – elektromiogrāfiju. Tā palīdz diagnosticēt un precizēt plaša spektra perifēro nervu un skeleta muskuļu bojājumus un to apmērus (karpālā kanāla sindroms, mugurkaula starpskriemeļu disku trūce, spondiloze, traumatiski nerva bojājumi, muskuļu distrofija, muguras smadzeņu slimības u.c.).
- Kā saka slimnīcas valdes priekšsēdētājs U.Muskovs: “Šādi pirkumi ir nepieciešamība, kas rūpīgi apsvērtā, ņemot vērā uzņēmuma stratēģiskās attīstības mērķus, rūpes par pakalpojuma kvalitātes paaugstināšanu un personāla darba vides uzlabošanu”.
- Esam tikuši jau nākošajā līmenī, kad aktīvi izmantojam un plānojam veselības veicināšanas pasākumus, piemēram, darbiniekiem ir iespēja bez maksas izmantot Vidzemes peldbaseina pakalpojumus, veselības apdrošināšanas programmas ietvaros – fizioterapijas un ārstnieciskās masāžas.

VEIKSMES FAKTORI

Vadības atbalsts un vēlme
ieviest jaunas tehnoloģijas
un uzlabot darba vidi un
darbinieku apmierinātību ar
veicamo darbu

ERAF un NVD
finansiālais atbalsts

Zinošs, prasmīgs,
atbildīgs un atsaucīgs
personāls visās procesu
stadijās

DARBINIEKU IESAISTE

Darbinieku iesaiste notiek visās procesu stadijās - sākot ar darba vietu pārbaudi, darba pienākumu demonstrāciju, iesaisti aprīkojuma specifikācijas izstrādē, aprobācijā, beidzot ar atsauksmju sniegšanu un patstāvīgu pilnveidošanos un attīstību.

IZMAKSAS

Pēdējo piecu gadu laikā Slimnīca kopā ar ERAF un NVD atbalstu ergonomikas uzlabošanai ir ieguldījusi vairāk nekā 1,5 mlj. eiro.

Lai arī nav veikti aprēķini, cik ilgā laikā šādi ieguldījumi atmaksāsies finansiāli, noteikti varam teikt, ka **ieguvumi jau ir būtiski:**

- Samazinājies darbnespējas lapu skaits, kas saistītas ar ergonomisko risku ietekmes izraisītām saslimšanām;
- Samazinās arodsaslimšanu skaits;
- Pēdējais nelaimes gadījums saistībā ar ergonomisko risku ietekmi reģistrēts 2019. gada jūlija mēnesī;
- Turpina strādāt darbinieki ar apstiprinātām arodsaslimšanām, kas iespējams samazināto fizisko slodzi dēļ. Tādējādi tiek atbalstīti darbinieki, kas jau cieš no balsta un kustību sistēmas slimībām. Slimību progresijas netiek novērotas, kas liecina par to, ka uzlabota darba vide ļauj saglabāt esošos darbiniekus. Tādējādi tiek iekonomēti finanšu un darbaspēka resursi uz jaunu darbinieku piesaisti un apmācību;
- Nodaļās, kur līdz šim bija grūtāk atrast aizvietotājus atvaļinājumu laikā (piem. insulta vienība, hronisko pacientu nodaļa, reanimācijas un anestezioloģijas nodaļa) smagā darba dēļ, šobrīd aizvietošanai piesakās labprātīgi, jo darbs nav grūtāks kā citās nodaļās;

- Uzlabojusies nodarbināto apmierinātība ar veicamo darbu, par ko liecina nelielais brīvo vakanču skaits un to ātrā aizpilde, kā arī mazā darbinieku mainība. Arī Covid-19 situācijā papildspēki gan nodaļās, gan vakcinācijas centrā tika piesaistīti ļoti operatīvi;
- Līdz ar darba apstākļu uzlabojumiem ir uzlabojusies personāla attieksme pret pacientu, jo ir grūti būt iejūtīgam un laipnam, ja pats jūti sāpes;
- Jaunais aprīkojums ir efektīvs arī Covid-19 uzliesmojuma laikā, kad slimnīcā ir daudz pacientu ar smagu slimības gaitu (guļošie pacienti), kuru aprūpe, pateicoties šim aprīkojumam, ir daudz vieglāka;
- Pacientu apmierinātības līmenis ir audzis, jo arī viņi novērtē jaunās un tik ērtās tehnoloģijas;
- Slimnīcas tehnisko nodrošinājumu un labos darba apstākļus novērtē praktikanti, rezidenti un arī ārsti no citām Latvijas slimnīcām.

Mēs esam pārliecināti, ka pastāvīgi uzlabojot darba apstākļus, mēs uzlabojam arī ikviena darbinieka dzīves kvalitāti, ļaujot darbiniekiem pēc darba pilnvērtīgi atpūsties un baudīt dzīvi, nevis ārstēt gūtās traumas vai arodslimības.

